



Koncepcja Izby Pamięci wsi Borzygniew



na zlecenie Stowarzyszenia „Ślężanie” LGD
wykonał Mirosław Stawski



Borzygniew - gospoda Güttlera, wioska, pałac, kościół i szkoła



Kilka widoków przedwojennego Borzygniewu-pałac, szkoła, kościół oraz sklep Fritza Willnera

Spis treści

1. Wstęp. Opis miejscowości	
• Borzygniew.....	3
• Pałac.....	4
• Kościół.....	5
• Po II wojnie św.....	7
• Zalew Mietkowski.....	9
2. Izba Pamięci wsi Borzygniew:	
• Lokalizacja.....	11
• Rodzaje eksponatów i sposoby ich pozyskiwania.....	14
• Bibliografia i pomoce.....	17
• Zestawienie materiałów do ekspozycji.....	18
• Sposób prezentacji.....	20
• Terminy otwarcia.....	22
• Promocja	22
3. Możliwości pozyskiwania środków.....	23
4. Załączniki.....	24



Fot. Borzygniew - gospoda Güttlera (numer telefonu 61 Mietków), pałac, wioska i kościół ze szkołą.

1. Wstęp. Opis miejscowości

BORZYGNIEW

Nazwa wsi Borzygniew (niem. Borganie, Bergen) pojawia się po raz pierwszy w dokumencie z 1294 roku, w którym wśród 50 rycerzy księcia Henryka V wymieniany jest Bronisław von Borganie. W 1319 roku Henryk, biskup wrocławski podpisał dokument, w którym mowa o miejscowości Borignew, a w 1326 roku książę Bolko nadaje Borgane w lenno dziedziczne Themmelinowi von Sidlicz. W posiadaniu tego rodu Borzygniew pozostał do 1425 roku. Do roku 1562 właścicielami posiadłości byli przedstawiciele rodu Czeczow. Z 1613 roku pochodzi późnorenesansowy zamek, zburzony w wyniku działań wojennych. Do 1945 roku wieś nosiła nazwę Borganew. Od wkroczenia na te tereny wojska polskiego do roku 1949 wieś miała nazwę Bargonin, a dopiero około roku 1953 zmieniono ją na Borzygniew. Wieś leży na terenie osadnictwa prąsłowiańskiego, o czym świadczą pozostałości pobliskiego grodziszczka.



Fot. Odlew pieczęci urzędu dóbr ziemskich, Borzygniew



Borzniew, pałac i kościół św. Barbary, widok od zachodu. Rysunek F.B. Werner

PAŁAC

W roku 1613 Christof von Mulheim und Domantz i jego żona Barbara z domu von Seidlitz, ówczesnie właściciele majątku w Borzniewie polecieli wznieść renesansowy dwór (obecnie w ruinie). Dwór ten był budowlą o planie prostokąta, dwukondygnacyjną o siedmioosiowej fasadzie i pięcioosiowych elewacjach bocznych. Ponad linią gzymsu zachowały się fragmenty wysokich, kilkukondygnacyjnych szczytów o fantazyjnym kształcie oraz attyki. Elewacje zdobią okna w obramieniach pasmowych, zwieńczone prostym gzymsiem. W partii środkowej fasady znajdują się resztki portalu renesansowego, ugiętego w dwa pilastry. Na nim fryz kościół herbami i tablica fundacyjna. Rodzina Mulchiem z powodu sprzyjania ewangelikom w dobie wojny trzydziestoletniej popadła w niełaskę cesarza i utraciła niektóre majątki, w tym i Borzniew.



Drzeworyt H. Ulbricha przedstawiający przedwojenny wygląd pałacu w Borzniewie. W kwietniu 1945 r. pałac był ostrzeliwany przez artylerię (Sieber nie podaje, z której strony frontu) i spłonął.

W drugiej połowie XVII wieku miejscowość stała się własnością rodziny von Seidlitz. Pozostawał w ich rękach stokilkadziesiąt lat, a w roku 1872 przejęła dwór i wieś rodzina Schellerów. Prawdopodobnie dwór w momencie przejęcia przez nowych właścicieli przedstawiał się źle, bowiem rychło podjęto generalny remont i przebudowę obiektu.

W roku 1945 budynek spłonął w czasie działań wojennych i po wojnie nie został odbudowany, ulegając postępującej dewastacji.



Fot. Widok ze wschodu na pałac, w tle kościół św. Barbary.



Fot. Widok z południowego wschodu.

KOŚCIÓŁ

Kościół filialny pod wezwaniem św. Barbary, świątynia późnoromańska z połowy trzynastego wieku, przebudowana w piętnastym wieku na późnogotycką. Budowla jednonawowa nakryta pułapem z prosto zamkniętym prezbiterium, ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym na wspornikach.

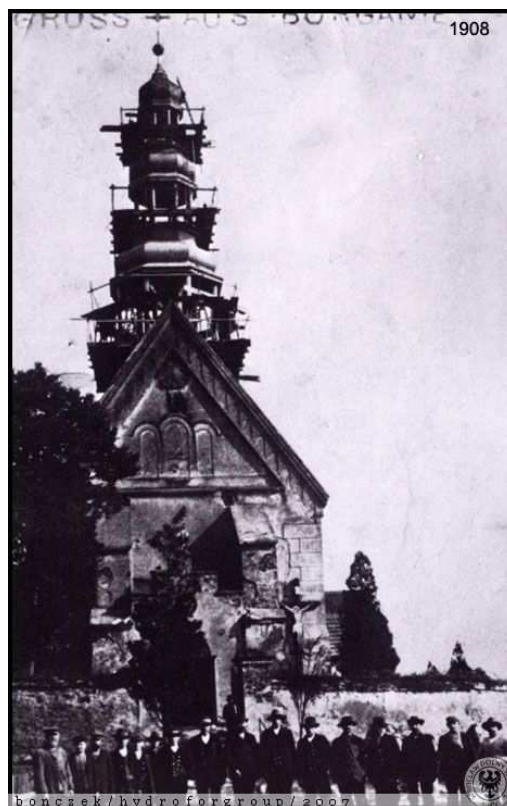


Fot. Kościół filialny p.w. św. Barbary w Borzygniewie

Wymiary wnętrza prezbiterium 7,55 x 5,59, nawy 13,50 x 8,80m, ostrołukowe okno wschodnie z naswerkiem, ostrołukowy portal zachodni oraz forma sklepienia w powiązaniu z typem układu przestrzennego określają czas powstania budowli na połowę trzynastego wieku. Mury kościoła wzniesionego z kamienia łamanego i wzmocniono na narożach ciosami granitowymi. Dobrze zachowało się sklepienie z żebrami o ściętych narożach z okrągłym zaworkiem. Żebra sklepienia opierają się na wspornikach w formie masek.



Fot. Kościół filialny p.w. św. Barbary w Borzygniewie



Fot. Zakończenie prac nad odbudową wieży kościelnej w 1908. Na zdjęciu widoczni pracownicy biorący udział w odbudowie.

W ścianie wschodniej prezbiterium znajduje się wnęka z późnogotyckim kamiennym sakramentarium, zamknięta półkoliście, z trójkątnym szczytem zdobionym ratami i krzyżem, a w fasadzie zachodniej uszkodzony portal ostrołukowy zdobiony krzyżem. W siedemnastym wieku kościół powiększono o zakrystię, a w osiemnastym wieku dostawiono wieżę w części zachodniej, którą w następnym wieku rozebrano, pozostawiając jedynie jej dolne fragmenty. Wówczas to nadbudowano mury cegłą oraz pokryto kościół tynkami.



Fot. B. Opiela- ołtarz główny kościoła w Borzygniewie

W drugiej połowie dziewiętnastego wieku świątynie restaurowano, a w trakcie remontu w 1910 roku wykonano wieże w jej obecnej barokowej postaci na planie ośmiokąta nad częścią centralną nawy. Wewnątrz kościoła znajdują się: dwie gotyckie rzeźby madonny z dzieckiem oraz św. Sebastiana z piętnastego wieku, dwa barokowe ołtarze, ambona, chrzcielnica, kamienne płyty nagrobkowe z szesnastego wieku rzeźbione przez Kaspra Schindera. Obok kościoła po stronie wschodniej znajdują się ruiny późnorenansowego zamku.



Fot. B. Opiela- ołtarz boczny kościoła w Borzygniewie



Fot. B. Opiela- Jedna z płyt nagrobnych znajdujących się w Kościele w Borzygniewie (Małgorzata von Shindel)

PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Po II wojnie św. wieś należała do Powiatu Świdnickiego i do gminnej rady narodowej w Domanicach, a nazywała się Bargonin (do 1949r.). W 1954 r. gminne rady narodowe zostały zlikwidowane i zastąpione gromadzkimi radami narodowymi. Gromadzka rada narodowa tego terenu urzędowała w pałacu w Mietkowie, toteż od tamtej chwili wieś Borzygniew przyporządkowano do Powiatu Wrocławskiego.



Fot. Katarzyna Paździora podczas robót w Niemczech



Fot. Pogrzeb Jana Majczaka. Rok 1942

Pierwszy po II Wojnie Św. sklep powstał w roku 1946 i podlegał pod GS „Samopomoc Chłopska” w Kątach Wrocławskich. Pierwszym sołtysiem wsi był Stefan Walończyk. W 1947 roku założone zostało Państwowe Gospodarstwo Rolne i zajmowało 320ha. W 1957 r., z inicjatywy Pana Zdunka i Pani Stażonek, zaczęło działać Koło Rolnicze, a jego pierwszym przewodniczącym był Pan Józef Basztabin. W skład tego Koła wchodziło 15-20 osób. W latach osiemdziesiątych działał tu prężnie ZSMP.



Fot. Poświęcenie dzwonu „Barbara” we wrześniu 1959 roku, w Kościele im. Św. Barbary w Borzygniewie. Mszę Św. odprawił ks. Józef Galik, a dzwon poświęcił prof. Seminarium Duchownego w Krakowie ks. Władysław Smereka



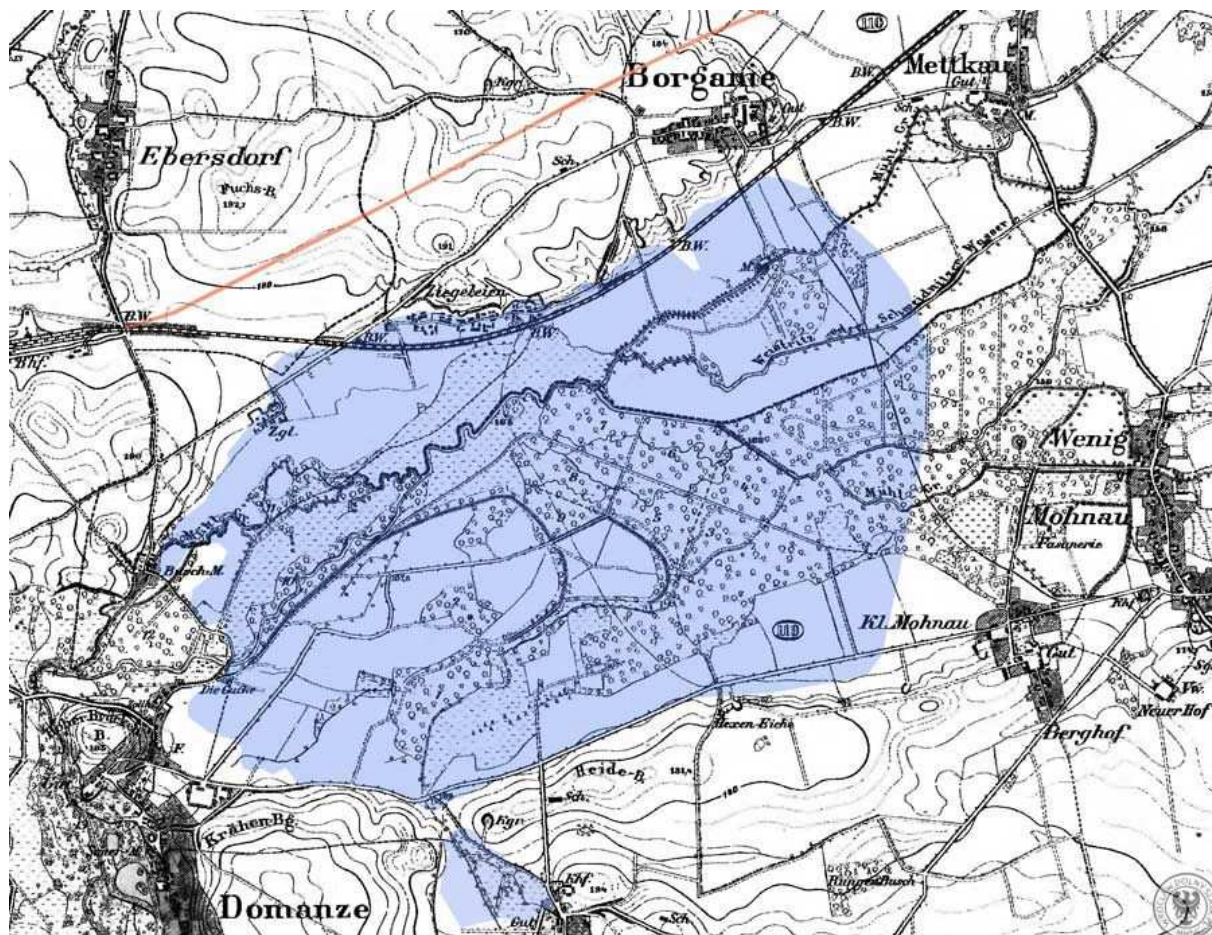
Fot. Bolesław Polański z ojcem Kazimierzem



Fot. Helena Pietruszka, Jan Topij, Helena Janes, Piotr Olszewski i Tadeusz Jarosz

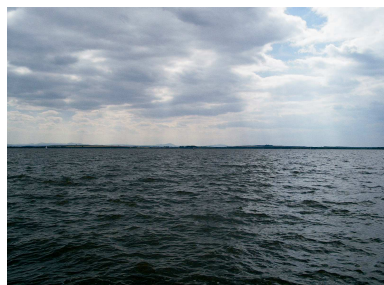
ZALEW MIETKOWSKI

Obszar wsi Borzygniew wynosi 56,25ha, a liczba mieszkańców wynosi około 413 osób. Dziś charakterystycznym dla tej okolicy jest sztuczny zbiornik „Mietków” o powierzchni ponad 900 ha, zbudowany na rzece Bystrzycy w 1986 r., będący siedliskiem wielu unikalnych gatunków ptaków i atrakcją dla amatorów sportów wodnych i wędkarzy. Podczas zalewania tego terenu pod wodą znalazły się pokaźne części nie tylko Borzygniewu, ale i Domanic.



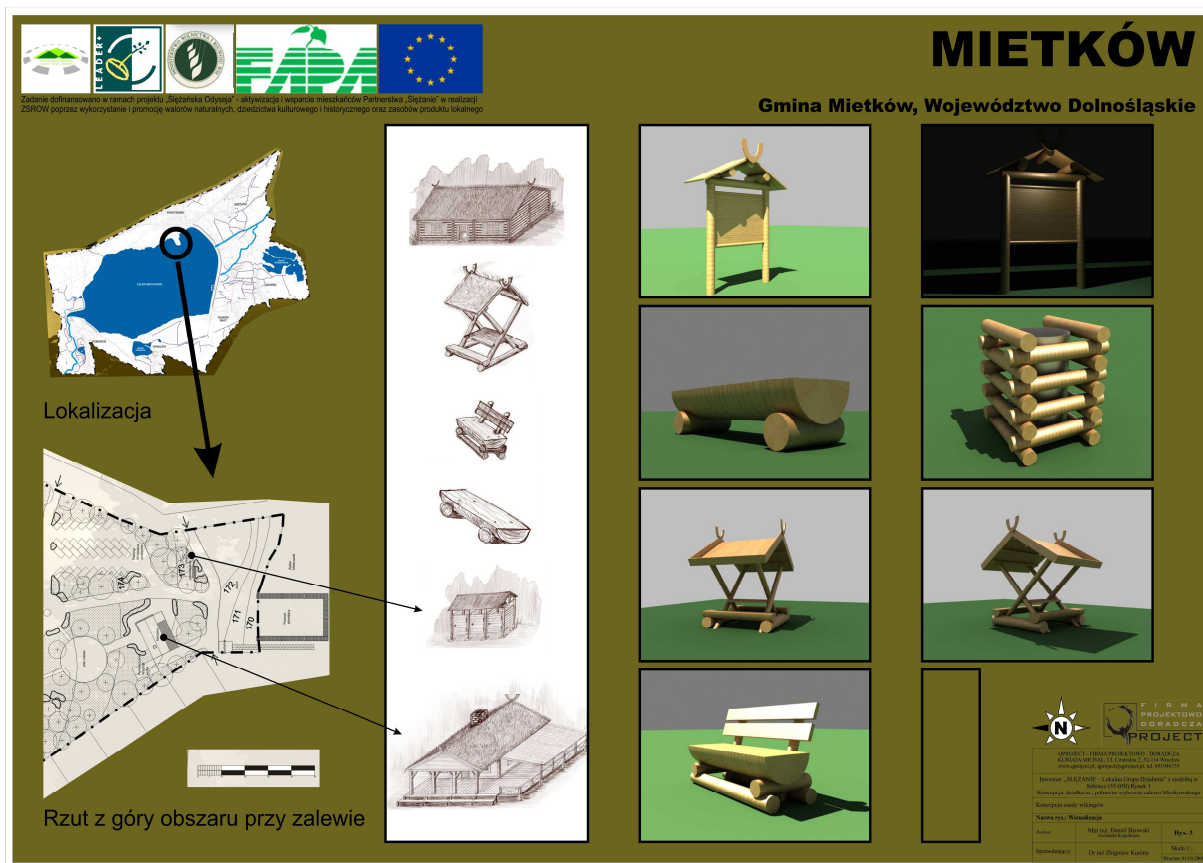
Fot. Zbiornik Mietkowski na tle mapy topograficznej z początku XX w. Zaznaczono także obecny przebieg linii kolejowej

W ten właśnie sposób wspomnieniem jedynie została tzw. „cegielnia”, której zdjęcia znajdują się wśród eksponatów przygotowywanej izby. Okolice zalewu „Mietków” stanowią centrum rekreacyjne o charakterze ponad lokalnym – nad zbiornikiem położone jest pole namiotowe, przystań, parking, wypożyczalnia łódek i restauracja. Duża tafla zbiornika i sprzyjające wiatry zapewniają wysmienite warunki do windsurfingu. Wybudowanie zbiornika i eksploatacja żwiru z jego dna, stworzyła pozarolnicze możliwości zatrudnienia. Funkcjonuje tu też Dom Spokojnej Starości.



Fot. Zalew Mietkowski dziś na fotografiach S. Polaka





Wizualizacja „Osady Wikingów”

2. Izba Pamięci wsi Borzygniew

LOKALIZACJA

Podczas zebrania z przedstawicielami wsi ustalono, że jedynym miejscem odpowiadającym mieszkańcom i nadającym się w chwili obecnej na lokalizację izby jest świetlica wiejska przy ulicy Głównej 5. Budynek świetlicy jest parterowej konstrukcji barakowej i został wybudowany w latach 80-tych ubiegłego wieku. Poza gazem jest wyposażony we wszystkie media (z internetem włącznie), jednak nie posiada zainstalowanego systemu grzewczego.

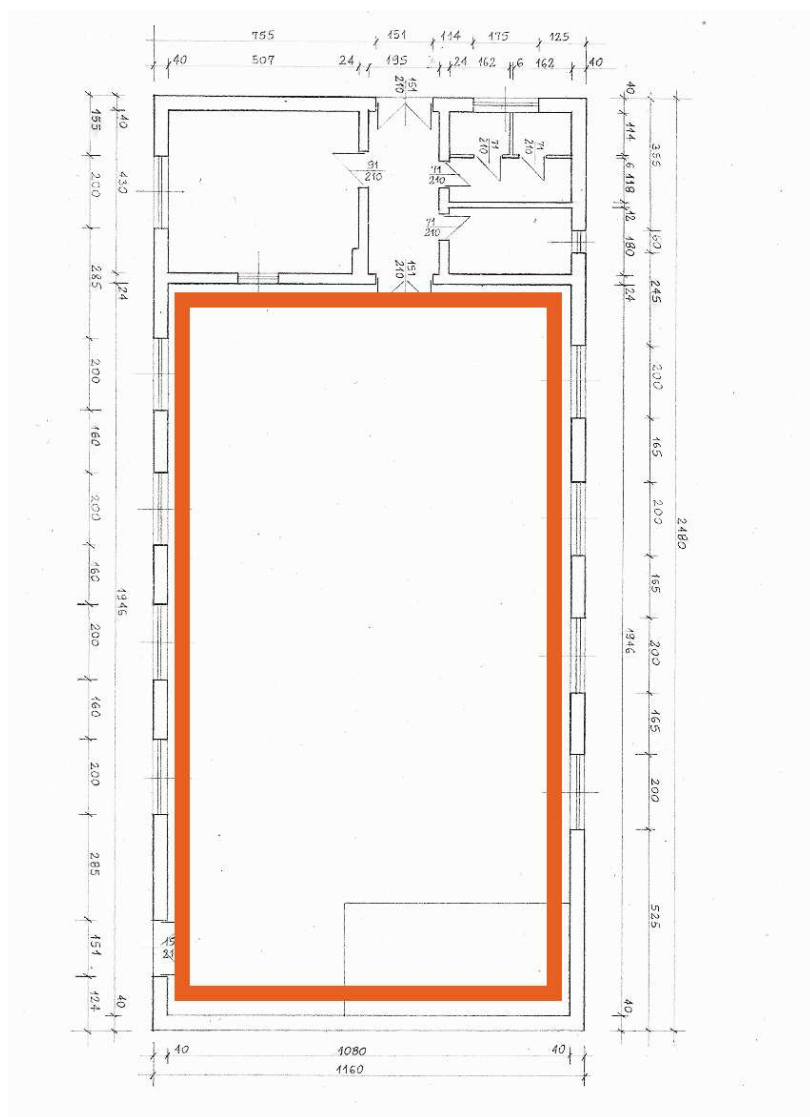


Fot. Sala świetlicy wiejskiej w Borzygniewie- przyszła Izba Pamięci wsi

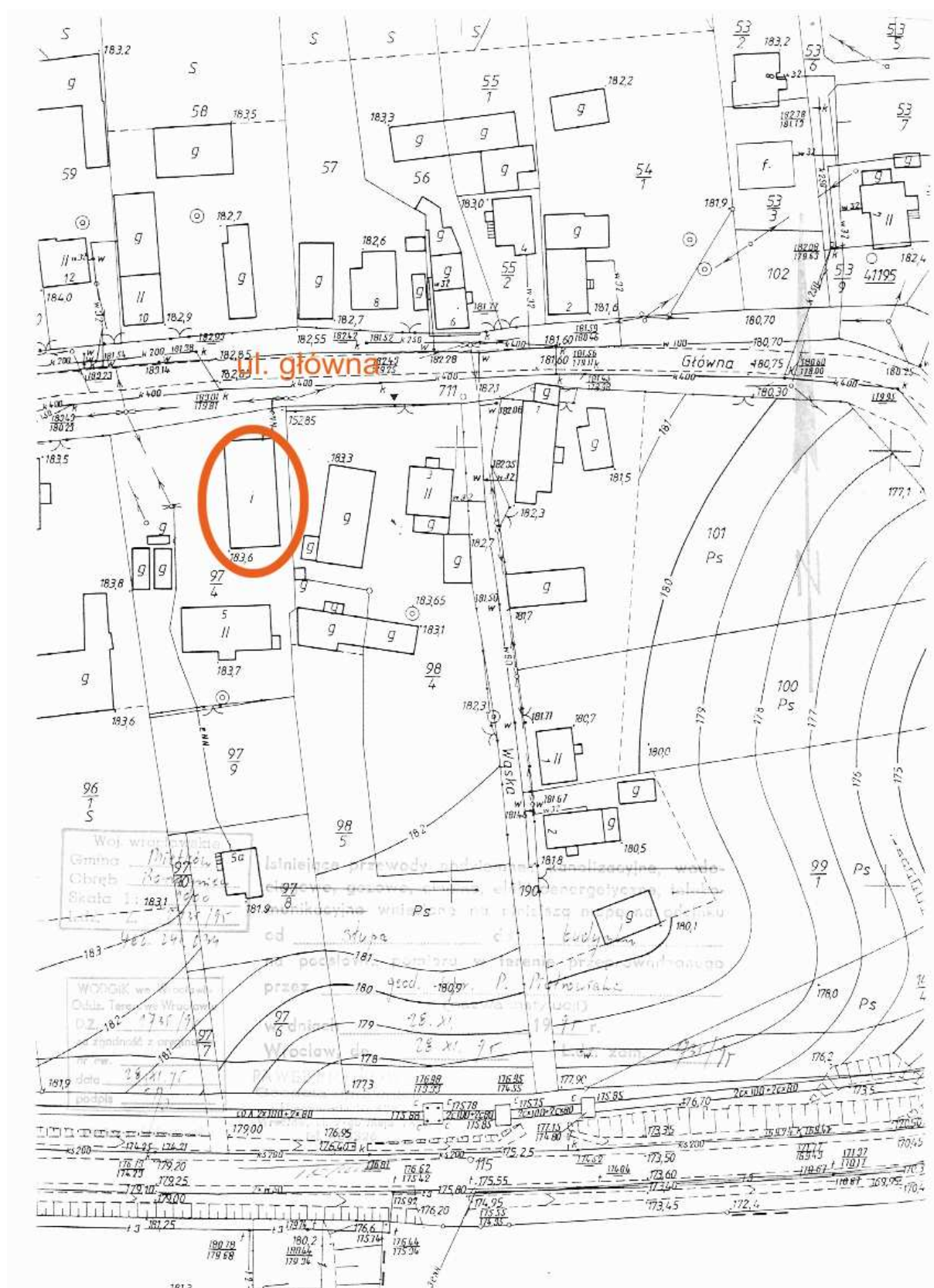


Fot. Sala świetlicy wiejskiej w Borzogniewie- przyszła Izba Pamięci wsi

W bardzo złym stanie technicznym jest jego stolarka okienna, toteż wymagany jest w nim remont i wymiana okien. Na pomieszczenie Izby Pamięci wybrano salę główną w świetlicy. Lokal ten jest duży, przestronny, co pozwala na swobodną ekspozycję, bez ograniczeń związanych z ograniczonym metrażem. Pokazany poniżej rzut przyziemia świetlicy odpowiada faktycznym wymiarom obiektu, lecz ilość i układ okien jest różny ze stanem aktualnym, widocznym na zdjęciach.



Fot. Świetlica wiejska Borzogniewie -Rzut przyziemia



Mapa sytuacyjna (lokalizacja świetlicy)

RODZAJE EKSPONATÓW I SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA

Bogate dzieje tej wsi, jej historia, znaleziska archeologiczne najbliższej okolicy, oraz przede wszystkim historia ludzi, którzy w niej mieszkają, pozwalają na utworzenie niezwykle miejsca hołdu jej mieszkańcom. Izby Pamięci, w której za pośrednictwem nad wyraz otwartych i zaangażowanych mieszkańców, można pokazać zarówno turystom jak i naszym dzieciom całe dziedzictwo naszej małej ojczyzny. Wśród materiałów, do których udało się już dotrzeć, bądź wiadomo, że taka możliwość istnieje, są zarówno zapiski, dokumenty i zdjęcia dotyczące rodzin polskich, jak również niemieckich.



Fot. (ok. 1939 r.) Rodzina niemiecka mieszkająca przed przesiedleniem przy ulicy wąskiej 2

Pan Robert Polański, dzisiejszy sołtys Borzygniewu, dysponuje adresem i telefonem dwóch byłych mieszkańców Borzygniewu z niemieckiej rodziny Feike, w której posiadaniu jest film z lat 80-tych ub. wieku ukazujący wieś podczas ich odwiedzin, bogaty zbiór dokumentów, zdjęć i zapisków sprzed II Wojny Światowej. Niestety Panowie Konrad i Georg Feike mieszkają w okolicy Oldenburga, na północy Niemiec, co pomimo ich deklaracji pomocy, utrudnia dość poważnie sprowadzenie eksponatów.



Fot. Goście weselni podczas wesela Piotra i Bronisławy Topij (z domu Olech) 1962 r.

Nie tylko jednak tak odległą historią powinniśmy się zająć. Duża większość materiałów zdjęciowych pochodzi z okresu powojennego, stanowiąc dla nas cenne eksponaty, świadczące o naszej nieodległej przeszłości. Zdjęcia pól uprawnych i domostw na terenie dzisiejszego Zalewu Mietkowskiego to duża ciekawostka dla osób, które swoją znajomość okolicy zaczęły po roku 1986. Stare zdjęcia kościoła, pałacu, czy ludzi skupionych przy ważnych dla życia wsi wydarzeniach to cenne dziedzictwo, które pozwala nam głębiej poznać naszą historię, tradycję i nasze wspólne „korzenie”.



Fot. 1967 rok. Dawny budynek szkoły w Borzygniewie, obecny budynek mieszkalny (widok od strony cmentarza),

Korzystając z dobroci i uprzejmości Pani Reginy Ozgi, jesteśmy w posiadaniu przedwojennych dokumentów, będących skarbem rodzinnym przekazywanym przez kilka pokoleń. Od niej także otrzymaliśmy dyplomową pracę szkolną jej córki Urszuli Ozgi, która ze względu na wyjątkową skrupulatność opisów, również zostanie wyeksponowana. Wiele zdjęć pochodzi od Pań Gabrieli Polańskiej i Marii Biłas, za udostępnienie których chcemy im serdecznie podziękować.

Schul-Entlassungs-Zeugnis

Matr. Nr. 330.

Katharina Brodzgaj

geb. Tochter der *Arthurin Maria Brodzgaj*
 geboren am *2. 2. 20* zu *Mattaus*, Kreis *Wostani*
 getauft am *15. 2. 20* zu *...*
 in der kath. Kirche zu *...*, Kreis *...*
 zuerst eingetretten am *13. 4. 26* in *Borzygniew*, Kreis *...*
 in die hiesige Schule eingetretten am *13. 4. 26*
 wird nach beendeter Schulpflicht in Gemäßheit der gesetzlichen Bestimmungen hiermit aus der *1. Kl. (Alt.)*
 unserer *...* Schule entlassen.

Vertragen: *gut* Fleiß und Aufmerksamkeit: *gut*
 Schulreife: *ausreichend* Bruder besuchte Schule: *keine* Kreis: *...*

Erfolgreiche Leistungen:

1. Deutschunterricht: <i>gut</i>	9. Schreiben: <i>gut</i>
2. Deutsch a) mündlich: <i>gut</i>	10. Rechnen: <i>fast gut</i>
b) schriftlich: <i>gut</i>	11. Musik: <i>fast gut</i>
3. Geschichte und Staatsbürgerkunde: <i>gut</i>	12. Turnen: <i>...</i>
4. Erdkunde: <i>gut</i>	13. Handarbeit: <i>gut</i>
5. Naturgeschichte: <i>fast gut</i>	14. Werktunde: <i>...</i>
6. Naturlehre: <i>fast gut</i>	15. Hauswirtschaftsunterricht: <i>...</i>
7. Rechnen: <i>gut</i>	16. Kauschheit: <i>...</i>
8. Naumlehre: <i>gut</i>	

Dies wird bezeugt dem obengenannten Schüler/innen mit dem Bemerkung bezeugt, daß er/sie in dem hiesigen Schulverhältnis geblieben worden ist.

Borzygniew, den *28*ten *März* 1934.

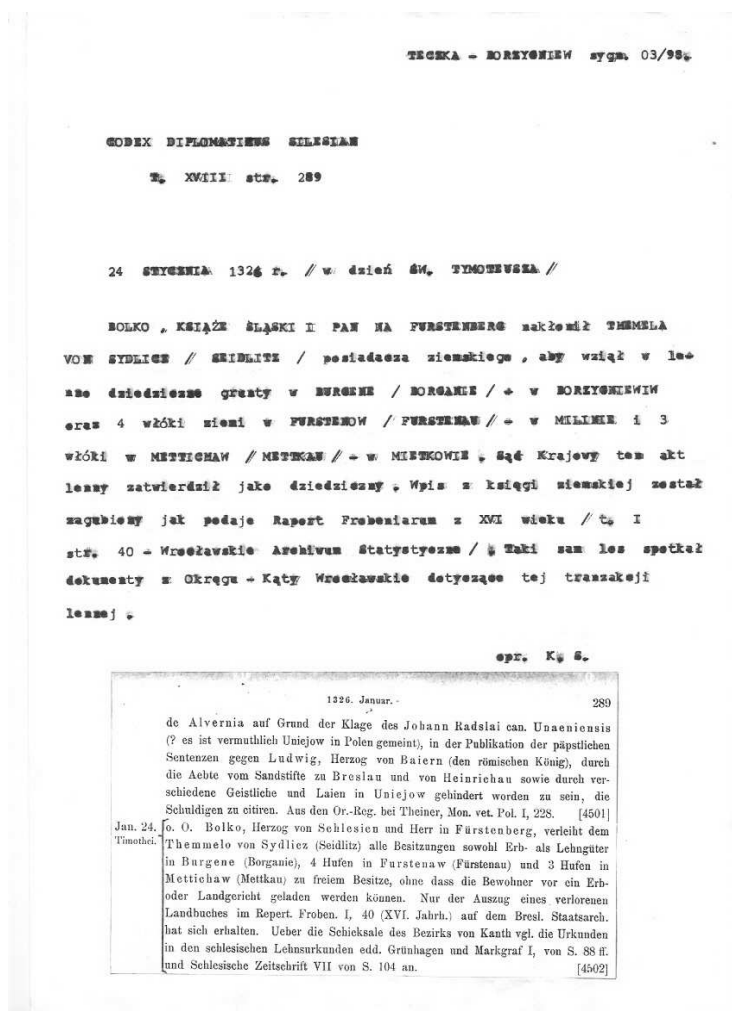
Jung (Schulleiter) *J. Arnold* (Lehrer)

(Stempel: Schulleitung)

Stempel: 1 = sehr gut, 2 = gut, 3 = befriedigend, 4 = nicht genügend.
 Bei den Entlassungszeugnissen sind die Zeilen in Klammern anzukreuzen.

Fot. świadectwo ukończenia katolickiej szkoły podstawowej w Borzygniewie Katarzyny Broszczak z 1934 r. (kier. szkoły Pan Jung)

Opiekun tutejszej Świątlicy Postaw Twórczych, działającej pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Mietkowie, Pani Barbara Opiela, zadeklarowała wykonanie, wspólnie z dziećmi, makiety wsi lub pałacu z okresu przed budową zbiornika wodnego, którą można wykonać w oparciu o przedwojenne mapy tego terenu. Makieta ta może stanowić bardzo atrakcyjny element całej ekspozycji. Jeśli chodzi o informacje tekstowe, to można tutaj skorzystać z obszernych opracowań monograficznych Państwa Ewy i Sebastiana Polaków, oraz Pani Małgorzaty Misiurki, którzy kilka lat temu zgromadzili pokaźny materiał opisowo-zdjęciowy dotyczący gminy Mietków.



Fot. Jedno z opracowań i tłumaczeń Krzysztofa Skwarczyka

Cennymi informacjami dotyczącymi całej gminy Mietków i jej najbliższych okolic dysponuje Pan Krzysztof Skwarczyk z Wawrzeńcyc (opracowania historyczne skatalogowano i dodano do koncepcji w formie cyfrowej) oraz Pan Marek Sondej, właściciel antykwariatu „Antyczek” w Stróży. Jednak najważniejszą rolę w pozyskaniu materiału ekspozycyjnego uzyskamy podczas bezpośredniej rozmowy z mieszkańcami wsi. Na takie spotkanie należy udać się z dyktafonem lub innym urządzeniem rejestrującym.



Fot. Kilka widoków przedwojennego Borzygniewu-pałac, szkoła, kościół oraz sklep Fritza Willnera

Aby osiągnąć najlepsze rezultaty powinniśmy wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Mietkowie zorganizować festyn dobroczynny pod nazwą „Budujemy Izbę Pamięci” i podczas takiego festynu głośno mówić o tym, co już się udało zgromadzić i osiągnąć, a czego jeszcze nie mamy. Pokazać zgromadzonym eksponaty i namawiać do zbierania innych. Efekt na pewno będzie pozytywny. Podobną akcję można przeprowadzić w internecie wykorzystując do tego celu powstającą właśnie stronę ośrodka kultury.



Fot. Borzygniew - widok wsi (z zapory Zalewu Mietkowskiego)

BIBLIOGRAFIA I POMOCE

Warto również skorzystać z literatury oraz stron internetowych rozmaitych instytucji i grup dyskusyjnych o tematyce historycznej, czy pokrewnej:

1. Albumy, pt. "Dzieje mojej miejscowości" wykonane przez uczniów z SP w Mietkowie
Archiwum Państwowe we Wrocławiu
2. Dolnośląskie Parki Krajobrazowe "Dolina Bystrzycy"
3. Katalog zabytków sztuki - woj. Wrocławskie, tom IV PAN, Instytut Sztuki, Warszawa 1991r.
4. Regesty Śląskie, t. I, Wrocław 1795r.
5. www.wroclaw.org.pl
6. ww.gazetawroclawska.pl/archiwum
7. ww.jelcz-laskowice.umig.gov.pl
8. Atlas historyczny Polski. Śląsk w końcu XVIII wieku pod red. J. Janczaka i T. Ładogórskiego, t. I-II, Wrocław 1976-1984r.
9. Ciesielski T., Gmina Żarów monografia historyczna, Żarów 1993r.
10. Domański J., Nazwy miejscowości dzisiejszego Wrocławia i dawnego okręgu wrocławskiego, Warszawa 1967r.
11. Historia Śląska, t.I, pod red. K. Maleczyńskiego, cz.1-4; t.II pod red. W. Długoborskiego, St. Michalkiewicza, cz.1-2 [do 1918], Wrocław 1960-1985r.
12. Kozaczewski T., Jednonawowe kościoły romańskie na Dolnym Śląsku, Zesz. nauk. PWR nr 16, Wrocław 1957, tabl. II-III.
13. Lutsch H., Zur Kunsttopographie Schlesiens: Kreis Reichenbach, Schweidnitz, [w:] "Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift" (Pradzieje Śląska w obrazie i słowie), Band II, Breslau 1870r.
14. Łuczyński R.M., Zamki i pałace Dolnego Śląska Przedgórze Sudeckie i Nizina Śląska część wschodnia, Wrocław 2001r.
15. Majewski R., Dolny Śląsk 1945. Wyzwolenie, Warszawa 1982r.

16. Mizia S., Historia Śląska popularny zarys dziejów, Wrocław 1997r.
17. Pilch J., Zabytki architektury Dolnego Śląska, Wrocław i in. 1978r.
18. Sarnowska W., Silesia Antiqua, t.XVIII, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1976r.
19. Zeidlitz und Neukirch R. von, Das Geschlecht der Hern, Freiherren und Zedlitz in Stammtafeln vom ersten Auftreten bis zur Gegenwart (Ród panów, baronów i hrabiów von Zedlitz w tablicach genealogicznych od początków do współczesności), Berlin 1938r.
20. Zielonka Z., Śląsk ogniwo tradycji, Katowice 1981r.

Jeśli chodzi o materiały wykorzystane później do ekspozycji, należy spytać o zgodę ich autorów.



Fot. Borzygniew, widok na północ

ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW DO EKSPOZYCJI

Na podstawie omawianych wcześniej źródeł zgromadzono i skatalogowano dzisiaj następujący materiał:

- **Zdjęcia** (materiał zeskanowany, powiększony i przygotowany do druku):
 - 1) Pani Gabriela Polańska- 9 zdjęć rodzinnych,
 - 2) Pani Regina Ozga- 14 zdjęć rodzinnych,
 - 3) Pani Maria Biłas- 19 zdjęć rodzinnych,
 - 4) Pani Zofia Zielińska- 27 zdjęć rodzinnych,
 - 5) Pani Elżbieta Kozak- 3 zdjęcia z „cegielni”,
 - 6) Pan Sylwester Polak- zdjęcia pochodzące z Monografii gminy Mietków z 2000 roku, wraz ze zgodą na ich ekspozycję,
 - 7) Pani Agnieszka Wesołowska i Pan Mirosław Stawski- zdjęcia aktualne Borzygniewu i pobliskich zabytków, wraz ze zgodą na ich ekspozycję,
 - 8) Zdjęcia dokumentujące budowę Zalewu Mietkowskiego a pochodzące z archiwum Dyrekcji OGDW - 17 zdjęć dokumentalnych,
 - 9) Zdjęcia pochodzące ze strony internetowej WWW. Wrocław.org.pl, trzeba wystąpić do ich autorów o zgodę na ich ekspozycję,
 - 10) Zdjęcia pochodzące ze zbiorów rodziny Feike (materiał hipotetycznie dostępny, nieprzygotowany do druku),
 - 11) Zdjęcia rycin i starych pocztówek przedwojennego Borzygniewu (trzeba wystąpić do ich autorów o zgodę na ich ekspozycję).

- **Dokumenty** (materiał przygotowany do druku):
 - 1) Pani Katarzyna Broszczak- świadectwo ukończenia katolickiej szkoły podstawowej w Borzygniewie (kier. szkoły Pan Jung)
 - 2) Dokumenty obecności w pracy robót przymusowych w Stadt Bad Windsheim Katarzyny Maizack (04.1942r.)
 - 3) Karta Rozpoznawcza z Generalnego Gubernatorstwa Pani Marii Czajki,
 - 4) Dokumenty pochodzące ze zbiorów rodziny Feike (materiał hipotetycznie dostępny, nieprzygotowany do druku)
- **Materiał tekstowy** (materiał przygotowany do druku):
 - 1) Obszerne fragmenty „Monografii gminy Mietków” z 2000 roku autorstwa M. Misiurka i E. Polak,
 - 2) Szkolna praca dyplomowa Urszuli Ozgi (wraz ze zdjęciami),
 - 3) Fragmenty przewodnika turystycznego Pana R. Brzezińskiego „Ze Ślęzą w tle” wydawanego właśnie przez Stowarzyszenie „Ślężanie” LGD,
 - 4) Fragmenty pracy szkolnej autorstwa Dominika Biłasa (rękopis), dotyczące historii powojennej Borzygniewu,

Proponowałbym do wystawy dołączyć obszerne fragmenty z dziejów Śląska, oraz opracowania dotyczące bardzo bogatej fauny i flory zbiornika mietkowskiego. Urozmaici to znacznie materiał ekspozycyjny oraz uatrakcyjni go w oczach zwiedzających.



Fot. Zalew w okolicach Domanic

- **Filmy** (materiał VHS , należy przekonwertować do wersji cyfrowej):
 - 1) Film pochodzący z prywatnych zbiorów Pani Marii Topij. Został on nakręcony podczas wizyty ówczesnego księdza biskupa w Borzygniewie 22 września 1991 roku. Mszę Św. odprawia ks. Ryszard Matuszak wraz z ks. Biskupem Diecezji Wrocławskiej Adamem Dyczkowskim. Obraz ten pokazuje m.in. rzeczy zniszczone podczas włamania do Kościoła św. Barbary w Borzygniewie, które miało miejsce w 1997 roku.

Oto różnice ze stanem aktualnym:

- zginęły drewniane płaskorzeźby ewangelistów (ok. 14 min.),
- widoczne na filmie malowidła w Prezbiterium są w tej chwili zamalowane na białą (ok. 22 min.),
- widoczny jest zniszczony podczas włamania obraz Pana Jezusa w Ogrójcu (ok. 50 min.),
- widoczne są również balaski, aktualnie zlikwidowane,
- widoczne są również malowidła we wnękach okiennych, które są w tej chwili zamalowane

- 2) Film z uroczystości prymicyjnych ks. Janusza Ospy w 1992 r.,
- 3) Film nakręcony podczas wizyty we wsi rodziny Feike(materiał hipotetycznie dostępny, nieprzygotowany do prezentacji)

- **Ekspozaty rzeczowe**

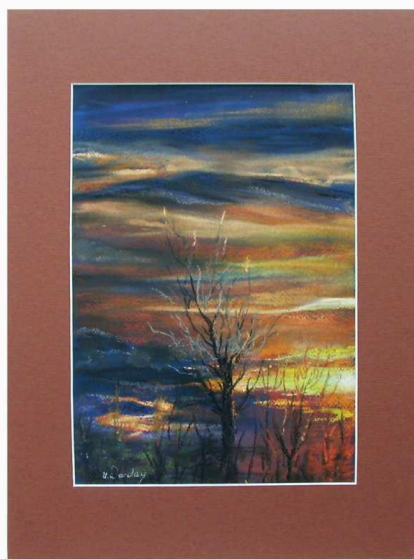
Zaleca się zgromadzenie różnych przedmiotów pochodzących z przeszłości, od czasów najdawniejszych, aż do współczesności, w celu ich prezentacji w Izbie Pamięci. Mogą to być przedmioty codziennego użytku, przedmioty gospodarskie, oraz niewielkie maszyny i urządzenia. Warto również skontaktować się z grupą archeologów, którzy prowadzili wykopaliska w rejonie wsi i wystąpić o pozwolenie na ekspozycję zdjęć z wykopalisk oraz przedmiotów podczas nich odnalezionych.



Fot. Zbiornik w Mietkowie przed burzą.

SPOSÓB PREZENTACJI

Pomieszczeniem przeznaczonym do adaptacji na Izbę Pamięci w Borzygniewie jest świetlica wiejska w Borzygniewie, która mieści się przy ulicy Głównej. Wybudowany w latach 80-tych ubiegłego wieku lokal wciąż pozostaje bez instalacji grzewczej oraz jest źle izolowany cieplnie. Największym jednak problemem nie jest jednak jego budowa tylko fakt, iż przyszła Izba Pamięci będzie znajdowała się w pomieszczeniu głównym sali weselnej, wynajmowanym na okoliczność różnych uroczystości mieszkańcom okolicy. Nakłada to na nas obowiązek odpowiedniego przystosowania ekspozycji do ciągłych zmian miejsca ekspozycji elementów stojących na podłodze (gablów) oraz w konsekwencji, ograniczenia ich liczby. Zatem już dziś wiadomo, że materiał zgromadzony w celu prezentacji będzie zdominowany przez zdjęcia.



Fot. Przykładowe antyramy i passe-partout.

Najlepszym i niezawodnym tutaj sposobem prezentacji będzie wydrukowanie ich przynajmniej w formacie A5 (wskazane A4) i ekspozycja za szybami antyram typu „plexi”, na tle jednokolorowego passe-partout. Ich wielkość to nie mniej niż 100x70 cm. Ekspozować zdjęcia należy razem z opisem, umieszczając po kilka sztuk w jednej antyramie. Ilość fotografii umieszczonych za jedną szybą powinna zależeć od wielkości zdjęć, przy czym nie może być większa od 6. Liczba ekspozowanych antyram będzie zależała od ilości zdjęć przygotowanych do pokazania w ramach Izby Pamięci. Podobnie należy czynić z materiałem tekstowym, z tą różnicą, że do jego ekspozycji potrzebujemy formatu wydruku wielkości przynajmniej A4.



Propozycje gablot wykonywanych przez firmę **LProjekt**.

Adres firmy:
ul. Kunickiego 10/1
43-300 Bielsko-Biała
tel. +48 / 33-812-59-29
tel.kom. 504 597 531
biuro@lprojekt.com.pl

W celu udostępnienia turystom eksponatów rzeczowych należałoby zamknąć je za szybami gablot, stojących na podłodze pod ścianami pomieszczenia. Ze względu na to jednak, iż pomieszczenie przeznaczone na organizację Izby Pamięci w Borzygniewie nie jest nią wyłącznie, bezpieczniej będzie ograniczyć liczbę tych gablot do maksymalnie 4.

Materiał filmowy, zgromadzony od życzliwych mieszkańców, winno się ekspozować wyświetlając go na jednej ze ścian z zainstalowanego rzutnika, lecz skromność środków może nas zmusić do rozwiązania tańszego i ekspozycji poprzez użycie kombinacji odtwarzacza VHS lub DVD z monitorem. Jeśli pozwoliłyby na to środki, z materiałów tekstowych można zrobić prezentacje multimedialne, w realizacji których pomoże Gminny Ośrodek Kultury. Wystawę tematycznie należałoby podzielić na:

1. Znaleźiska archeologiczne (grodzisko)
2. Kościół p.w. św. Barbary
3. Pałac w Borzygniewie



Fot. Kartusz nad głównym wejściem do pałacu w Borzygniewie

4. Materiał przedwojenny
5. Materiał z okresu 2 wojny św.
6. Materiał powojenny
7. Zalew Mietkowski
8. „Zapomniane skarby”, czyli wystawa starych sprzętów domowych
9. Makiety budowli (pałac, kościół lub wieś z przeszłości)
10. Filmy o wsi i materiały multimedialne do prezentacji.

Każda z wystaw powinna być umieszczona w oddzielnej antyramie, ale niekoniecznie należy poprzestać tylko na jednej eksponowanej sztuce.



Fot. Brama wjazdowa do ruin pałacu w Borzygniewie

TERMINY OTWARCIA

Proponuję również, aby izba nie była ogólnodostępna dla zwiedzających. Klucz do niej będzie w posiadaniu Sołtysa lub opiekuna Świetlicy Postaw Twórczych w Borzygniewie, a informacja o tym zamieszczona na drzwiach Izby Pamięci. W ten sposób zminimalizujemy niebezpieczeństwo zniszczenia zbiorów przez nieodpowiedzialnych turystów, a osoba wpuszczająca zwiedzających będzie odpowiedzialna za stan kolekcji po ich wizycie. Osoby upoważnione do posiadania klucza do Izby Pamięci w Borzygniewie:

1. **Sołtys Robert Polański** ul. Główna 10
2. **Barbara Opiela** ul. Słoneczna 9
3. **Kazimiera Lipińska** ul. Zamkowa 4

Godziny, w których można byłoby zwiedzać Izbę Pamięci, to **16.00 – 18.00.** przez sześć dni w tygodniu. W **niedziele i dni wolne od pracy 12.00 - 14.00.** Wstęp do niej będzie możliwy za niewielką opłatą – np. : **3 pln.**

Uzyskane w ten sposób drobne fundusze będą pomagały w usuwaniu ewentualnych zniszczeń i organizowaniu dalszej ekspozycji nowo pozyskanych materiałów.

PROMOCJA

W celu zareklamowania Izby Pamięci w Borzygniewie nie wystarczy tylko powiesić tabliczki wskazującej jej lokalizację. Dodatkowo trzeba wykonać min. dwie tablice ze wskazaniem miejsca, w którym się ona znajduje, oraz krótkiego opisu zbiorów i wyeksponować je na przeciwległych krańcach wsi. O jej otwarciu powinny zostać powiadomione wszystkie lokalne media, instytucje i firmy prywatne. Należy dotrzeć z tą informacją do radia i telewizji regionalnej. Notkę o niej trzeba zamieścić w przewodnikach i mapach turystycznych drukowanych i internetowych, oraz materiałach promocyjnych gminy Mietków, Stowarzyszenia Gmin Ślęzańskich i Stowarzyszenia „Ślężanie” LGD.



Mapa gminy Mietków

Proponuję również założenie strony internetowej z wersją wirtualną Izby Pamięci w Borzygniewie. Działanie takie nie tylko dobrze wpłynie na jej reklamę, ale również przyczyni się do lepszego postrzegania nas jako organizatora tej izby przez ludzi z poza gminy.

3. Możliwości pozyskiwania środków

U podstaw sukcesu każdej inicjatywy leży zawsze zaangażowanie społeczne. Jeśli nie finansowe, to na pewno poprzez pracę włożoną. Taką właśnie postawą zachęcamy innych do ponoszenia trudu realizacji naszego przedsięwzięcia i na pewno otrzymamy pozytywne wyniki. Każde środki unijne, czy ministerialne, o które możemy się starać, w ramach refundowania kosztów związanych z uruchomieniem izby, mają charakter udziału procentowego w naszych kosztach. Wszystkie też nigdy nie są równe całemu wkładowi finansowemu, toteż pomimo angażowania kapitału zewnętrznego, należy starać się pozyskać jak najwięcej ludzi dobrej woli, w tym również sponsora prywatnego dla naszej inwestycji. Gorąco zachęcam do poszukiwań takiego podmiotu, ponieważ zysk ze sponsoringu lokalnej inicjatywy działa zawsze w obie strony.

Kolejną możliwością pozyskania funduszy na realizację projektu Izba Pamięci wsi Borzygniew upatrywałbym głównie w ramach „małych projektów” pilotowanych przez LGD lub Małej i Dużej Odnowy Wsi,

czyli pieniędzy przeznaczonych na ochronę dziedzictwa kulturowego z Urzędu Marszałkowskiego w latach 2008-2013. Za przyznaniem środków pieniężnych dla zrealizowania tego przedsięwzięcia, niewątpliwie przemawia fakt, iż wieś ta ze wsi rolniczej przekształciła się w wieś turystyczną i to turystyka stanowi dla niej jedyną alternatywę. Zorganizowanie w niej Izby nie tylko podniesie jej atrakcyjność, ale również w pośredni sposób przyczyni się do pozyskania nowego kapitału na tym wciąż niewykorzystanym obszarze.

4. Załączniki:

1. Płyta CD ze zgromadzonym materiałem w wersji cyfrowej
2. Płyta DVD z filmem pochodzącym z prywatnych zbiorów Pani Marii Topij. Został on nakręcony podczas wizyty ówczesnego księdza biskupa w Borzygniewie 22 września 1991 roku. Mszę Św. odprawia ks. Ryszard Matuszak wraz z ks. Biskupem Diecezji Wrocławskiej Adamem Dyczkowskim. Obraz ten pokazuje m.in. rzeczy zniszczone podczas włamania do Kościoła św. Barbary w Borzygniewie, które miało miejsce w 1997 roku
3. Płyta DVD z filmem z uroczystości prymicyjnych ks. Janusza Ospy w 1992 r.,